

AGRIOTYPUS ARMATUS (WALKER) CURTIS,
IAKTTAGEN I EN SVENSK INSJÖ.

Den 25 augusti 1887 träffade jag på ett par decimeters djup invid stranden af Finjasjön i Skåne talrika, raka, af gröfre sandkorn hopfogade larvhus af nattsländor (*Trichoptera*), hvilka voro försedda med ett uppstående, brunt, ofta något grönaktigt, intill 25 à 30 mm. långt, något hopplattadt, svanslikt bihang, som dock alltid sitter i främre ändan af larvhuset. Jag fann i dessa hus en hymenopter-puppa, omkring 6 mm. lång, men jag kände icke då till, hvad som skrifvits om *Agriotypus armatus* (WALK.) CURTIS, just den stekel af ichneumonidgruppen, hvars puppa jag hade för mig. Bland de nämnda trichopter-larvhusen, funnos många af samma slag, hvilka saknade det egendomliga bihanget, och ej voro angripna af *Agriotypus*. Än talrikare voro af finare sandkorn gjorda, något krumböjda, bakåt afsmalnande trichopter-larvhus, lika dem af släktet *Sericostoma*, men ingen enda af dessa hyste *Agriotypus*.

I »The Entomologists Monthly Magazine», vol. XXV (1888—1889), sid. 339—343, har FR. KLAPALEK redogjort för, såväl hvad man förut kände, som sina egna iakttagelser om *Agriotypus armatus*, hvilken han afbildar i olika utvecklingsstadier. Denna stekel iaktogs först af WALKER i England, beskrefs och afbildades först af CURTIS 1832 (»British Entomology», n:o 389) samt studerades med afseende på utvecklingen af VON SIEBOLD, som i »Amtl. Bericht. d. Versamml. d. Naturforscher in Carlsruhe» 1858 p. 211 redogör för, huru *Agriotypus*-larverna förekomma i med bandlika bihang försedda trichopter-larvhus. Enligt KLAPALEK är den af A. E. HOLMGREN i »Öfvers. af K. Vet. Akad. Förhandlingar» för 1858, sid. 354 beskrifna *Crotopus abnormis* just densamma stekel, som *Agriotypus armatus*, fast HOLMGREN icke kände till dess förekomst såsom larv och puppa i vatten och i trichopter-larvhus. HOLMGRENS *Crotopus* hade träffats öfver gräsvallar intill sjöar i Skåne af MUNCK AF ROSENSCHIÖLD, i Småland af BOHEMAN samt i Västergötland af GYLENHAL. Ehuru jag icke af de puppor, jag funnit i Finjasjön, kan bestämdt sluta mig till arten, anser jag dock högst sanno-

likt, att de tillhöra *Agriotypus armatus*, då denne är den ende, hvilken hittills såsom utvecklad träffats inom vårt land.

Enligt KLAPALEK är det *Agriotypus*-larven och ej, såsom VON SIEBOLD gissat, den angripna trichopterlarven, som frambringar »det bandlika bihanget». Detta uppbygges från den förre larvens spottkörtlar samt utgår omedelbart ifrån främre delen af den tunna, inuti trichopterlarvens hylsa liggande »kokong», som *Agriotypus*-larven »spinner». Den lilla sten, som tilltäpper sandhusets främre öppning, hänger däremot direkt ihop med trichopterlarvens hylsa och är därför tillfogad af denne senare.

Någon betydelse för *Agriotypus*-larvernas och puppornas lif måste ju »det bandlika bihanget» hafva, eller åtminstone hafva haft. Men härom har icke håller KLAPALEK något att anföra. Det är att observera, att »bihanget» icke står i förbindelse med själfva insekten, endast med dess »kokong». I Finjasjön träffade jag de *Agriotypus*-puppor innehållande trichopter-larvhusen intill eller i närheten af *Isoëtes lacustris*, och jag kunde icke undgå att fästa mig vid likheten mellan de äldre, yttre *Isoëtes*-bladen samt puppornas »bandlika bihang». Jag gissade först, att dessa bihang voro en efterhärmsning af nämnda blad; att detta skulle tjäna till att afvända sådana djurs uppmärksamhet, hvilka i allmänhet bruka sluka trichopter-larver eller puppor. Men larver och puppor af *Agriotypus* synas enligt KLAPALEKS meddelanden hufvudsakligast lefva i rinnande vatten, samt på platser, där man väl sällan finner *Isoëtes*. Nog skulle den nämnda efterhärmsningen göra, att *Agriotypus*-larver och puppor blefve skyddade för att slukas af många andra fiskarter men icke t. ex. af braxen, hvilken ju har för vana att uppsöka *Isoëtes*-stånden, för att under desamma söka maskar och diverse insektlarver.

KLAPALEK fann i Böhmen puppor af *Agriotypus* den 17 och 20 september. I Finjasjön hade den, som nämnts, förpuppat sig redan den 25 augusti.

Förutom på redan nämnda ställen, är den märkvärdiga *Agriotypus armatus* anträffad i Frankrike, Bayern och Stejermark.

(Trichopter-larvhus med *Agriotypus*-puppor från Finjasjön förevisades vid Entomologiska Föreningens sammanträde den 14 dec. 1895.)

Filip Trybom.